

כיתה הפוכה תמונת מצב 2013

יעל שרצר- גלזר | מידענית מחקר בקרת איכות: דזירה פז

תוכן עניינים

3.....	עקרונות הכיתה הפוכה
3.....	יתרונות המודל
4.....	חסרונות המודל
5.....	הפיכת הכיתה
6.....	שיטות הוראה המתאימות לכיתה הפוכה
6.....	קונסטרוקטיביזם
6.....	גישת התלמיד במרכז
7.....	למידה מבוססת בעיות
7.....	ללמוד בכיתה הפוכה
7.....	מתימטיקה בכיתה הפוכה
8.....	היסטוריה בכיתה הפוכה
8.....	ביולוגיה בכיתה הפוכה
8.....	אוריינות מידע וכיתה הפוכה
9.....	מקום המורה בכיתה הפוכה
9.....	סיכום
10.....	כלי עזר למורה
11.....	מקורות מידע נוספים

עקרונות הכיתה ההפוכה

הכיתה ההפוכה היא מודל ההופך את היוצרות מבחינת ההתנהלות בכיתה. במקום להאזין להרצאות או לשיעורים של המרצה או המורה, התלמידים צופים בביתם בקטעי וידיאו קצרים בנושא הנלמד לפני בואם לכיתה. בכיתה עצמה, השיעורים מוקדשים לדיונים בנושא, לתרגול או לפרויקטים. המורה משמש למנחה למידה המסוגל לעבוד אחד על אחד עם התלמידים, להבהיר מטלות ולהציע עזרה נדרשת. יתרון בשיטה, מורים יכולים להקדיש זמן רב יותר בעבודה ישירה עם תלמידים במקום להרצות בפניהם. החיסרון הוא הצורך בגישה לטכנולוגיה ומוטיבציה של התלמיד בהכנה לקראת שיעור. קטעי הווידאו המיועדים לצפייה מובאים מתוך מקורות אינטרנטיים קיימים או שהם נוצרים על ידי המורים עצמם.

[להפוך את הכיתה - על הכיתה ההפוכה והצורך בה-](#)

<http://shluvim.macam.ac.il/pg/news/yoramorad/read/67604/---->

[מודל שיטת ההוראה ההפוכה: התמונה המלאה-](#)

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=4073>

[סרטון המתמצת את העיקרון הכיתה ההפוכה-](#)

<http://www.youtube.com/watch?v=iQWvc6qhTds>

[המורה לאזרחות צמח אביב על כיתה הפוכה: http://tinyurl.com/pp7f9r8](#)

[אינפוגרפיקה המדגימה היטב את משמעות כיתה הפוכה](#)

<http://www.edudemic.com/guides/flipped-classrooms-guide/>

השיח על הכיתה ההפוכה מתגבר שנים האחרונות בעקבות התפתחות טכנולוגית מואצת, שיזף רפאלי **כתב בכלכליסט** "אם רעיון הכיתה ההפוכה נשמע טוב מדי, ממש כמו סיפור, הרי זה כיוון שהכמיהה לכיתה אחרת כבר בוטאה בסיפורים. אחד מספרי המופת הקלאסיים של ילדותנו היה "הכיתה המעופפת" של אריך קסטנר. העלילה מתרחשת בגרמניה של בין שתי מלחמות העולם, והיא מכילה סיפור בתוך סיפור על מורה ותלמידיו הנוטשים את הכיתה המסורתית ומעופפים בעולם כדי ללמוד ממקור ראשון - ולא בהרצאות משעממות. הספר נשרף בידי הנאצים בנימוק שהוא "נוגד את הרוח הגרמנית", ואחר כך הפך לקלאסיקה, הומחז ועובד לכמה סרטים. והרצון לשנות איכשהו את המבנה הפדגוגי המיושן המשיך להסעיר כתבים רבים, מאז אריך קסטנר ועד ג'יי.קיי. רולינג, מחברת ספרי הארי פוטר".

יתרונות המודל

בהרצאה מסורתית, התלמידים לעיתים קרובות, מנסים לתפוס את מה שנאמר, הם עלולים להחמיץ נושאים משמעותיים בזמן תמלול ההרצאה. בניגוד לכך, שימוש במדיה מוקלטת מראש, ההרצאה בשליטת התלמידים, והם יכולים לעצור, לעבור קדימה ואחורה לפי דרישה או יכולת. את ההרצאות ניתן לראות ולשמוע יותר מפעם אחת, מצב זה עשוי להקל על תלמידים אשר השפה המדוברת בכיתה אינה שפתם הראשונה. זמן הכיתה מוקדש ליישום המושגים שנלמדו בבית וזיהוי טעויות בהבנת החומר. יתר על כן, פרויקטים כיתתיים יעודדו פעילות חברתית בכיתה ויקלו על הלמידה המשותפת.

יתרונות נוספים:

- הזדמנות לעבור על חומר הלימוד בקצב אישי
- הכנה להשתתפות פעילה בכיתה
- הזדמנות להערכה עצמית, זיהוי פערים בידע הניתנים בזמן השיעור
- מאפשר רכישת ידע ומיומנות תוך קבלת משוב בזמן אמתי
- הזדמנות לאינטראקציה עם המורה המשמש כמדריך, מומחה ומנחה
- הזדמנות לשאול שאלות, לדון בחומר, לקבל משוב ושיתוף פעולה בין התלמידים בזמן השיעור

מקור הידיעה: <http://theinnovativeeducator.blogspot.co.il/2011/02/flip-your-instruction-for-real-learning.html>

מעדויות שנאספו במרץ 2013 עלו מספר יתרונות נוספים:

- שיפור אינטראקציה תלמיד-מורה: כאשר מורה לא עומד ומרצה בכיתה, הוא מסתובב ומדבר עם התלמידים ומתפתחת הבנה רגשית והבנת צרכי התלמידים. בהוראה מסוג זה, מורה מזהה ומגיב לתלמידים כאשר עולה בעיה רגשית או חברתית, מה שמהווה יתרון גדול בכל הקשור לאוכלוסייה בסיכון.
- משוב מידי: בסוג למידה זה, המורה מוצא/ת זמן 1:1 עם התלמידים וזאת הזדמנות מצוינת למתן משוב מידי ותיקון שגיאות.
- התקשרות תלמידים: שיטה זו מדברת בשפה המותאמת לתלמידים שכבר מתמצאים במדיה דיגיטלית, מידע ואינטראקציה בעזרת מחשב.
- למידה בקצב אישי: מאפשר למידה והתקדמות בהתאם לצרכים וקצב תפיסת החומר
- שיעורי בית בעלי משמעות: עצם נוכחות המורה בזמן התרגול שיעורי הבית מקבלים משמעות חדשה והתלמיד מבין לשעליו להתכונן לקראת השיעור.

מקור הידיעה: <http://www.ascd.org/publications/educational-leadership/mar13/vol70/num06/Evidence-on-Flipped-Classrooms-Is-Still-Coming-In.aspx>

מקור נוסף:

<http://cst.usc.edu/teach/strategies/the-inverted-classroom/>

חסרונות המודל

- כיתה הפוכה הוא מודל שקל מאוד לשגות בו. למרות שהרעיון הוא פשוט, הוא דורש הכנה קפדנית. הכנת החומרים המוקלטים דורשת מאמץ גדול וגזלת זמן רב מסגל ההוראה. למרות המאמצים הנרחבים, עקומת הלמידה עשויה להיות מתונה על ידי כניסה איטית של המודל למערכת החינוך.
- לתלמידים קשה לרוב והם מרגישים בהם מאבדים קשר עם המורה במיוחד כשהרצאותיו מתפרסמות באינטרנט וכולם יכולים לגשת אליהם, הקשר האינטימי נפגע.

דברים שיש לדעת על כיתה הפוכה - <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/eli7081.pdf>

חסרונות נוספים

- גישור הפער הדיגיטלי לתלמידים שאינם בעלי גישה לטכנולוגיה בבית
- עדיין יש שעורי בית- ישנם מחנכים המאמינים כי הזמן בבית צריך להיות מוקדש לפעילות חופשית עם חברים ומשפחה, משחק ופעילות גופנית. יש לתת לילדים יותר פעילות עצמאית במהלך יום הלימודים.
- יותר זמן לפדגוגיה רעה- עצם לימוד החומר בבית עשוי לפנות זמן בכיתה לשינון החומר והכנה למבדקים.
- הרצאה אינה שווה למידה- כיתה הפוכה בנויה על מודל מסורתי של הוראה ולמידה והיא עדיין לא מתאימה לכל סוגי התלמידים.

מקור הידיעה : <http://theinnovativeeducator.blogspot.co.il/2011/10/five-reasons-im-not-flipping-over.html>

הפיכת הכיתה

אין דרך אחת נכונה להפיכת כיתה, לא קיים קלסר הוראות מפורט ואין עדיין פנל מומחים כדי להורות את הדרך, עם זאת, יש הלך הרוח. על פי תומסון ומוריס, הלך הרוח מורכב משלושה נדבכים:

1. הוראה פנים-אל-פנים: שימוש בכלים וחדשנות על מנת להגיע לתלמידים הצורה האפקטיבית ביותר (מדיה חברתית וסרטי וידאו). לימוד משגיאות ומשגיאות עמיתים. המורים מדריכים, מלוויים ויוצרים סביבה מאתגרת.
2. גישת התלמיד במרכז: הסביבה מתאימה את עצמה לכיוון התלמיד בכל הנוגע לתהליך הלמידה, עזרה בתהליך ומתן מוטיבציה ללמוד.
3. דגש על חשיבה ברמה גבוהה ולא על שינון: על פי [הטקסונומיה של בלום](#), בראש הפירמידה- משימות חשיבה, יישום, סינתזה ניתוח והערכה. בתחתית משימות שגרתיות של הבנת הידע. כיתה הפוכה לוקחת עובדות ומידע בסיסי והופכת אותם לכלים משמעותיים בהבנה.

להמשך קריאה והעמקה: <http://www.morrisflipsenglish.com/1/post/2012/07/so-you-want-to-flip-your-class.html>

ישנם ארבעה דברים שכדאי לקחת בחשבון לפני שהופכים את הכיתה:

- ישנם תלמידים שזמן ההסתגלות שלהם ארוך יותר ואין לזה שום קשר לרמת התלמיד
- הסרטונים חייבים להיות מרתקים
- זמן הכנת החומרים, על ידי המורים, עשוי להיות ארוך מן הצפוי
- נגישות המידע לתלמידים על ידי העלאת החומרים למדיה המקובלת ביותר (YouTube)

להמשך קריאה: <http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=9392>

עדויות בפורום פתוח ממורים בארה"ב על הפיכת הכיתה (בחנות חברת cisco)
<http://www.youtube.com/watch?v=DexW2QfCSKU&feature=youtu.be>

כיתה הפוכה מנקודת מבט של תלמידים

<http://www.youtube.com/watch?v=Jzr9ALqH88c&feature=autoplay&list=PLC590EAE5B5F36380&playnext=1>

<http://www.youtube.com/watch?v=iJrmsjdcmTY&feature=relmfu>

שיטות הוראה המתאימות לכיתה הפוכה

קונסטרוקטיביזם

פרופ' ציפי ליבמן מתארת את תאוריה הקונסטרוקטיביסטית כמסגרת רעיונית המסייעת להתמודד עם החיפוש אחר הבנה עמוקה. לפי תאוריה זו נתפס הלומד כסוכן פעיל שיוצר משמעויות ומגבש תובנות ביחס לסיטואציות לימודיות. נקודת המבט הקונסטרוקטיביסטית מבטלת את התפיסה שלפיה הלומד סופג מידע באופן פסיבי מהספר או מהמורה. אפילו כאשר המטלה שעל התלמיד לבצע מחייבת שינון ותו לא, הלומד ממלא תפקיד פעיל ביותר. הוא נאבק להבין, מגבש תפיסות ניסיוניות ואז בוחן ומשנה אותן. מורה אינו יכול להנחיל בפשטות הבנה רעיונית לתלמידו, אלא לבנות את ההבנה תוך השקעת מאמץ.

תהליך הלמידה לפי הגישות הקונסטרוקטיביסטיות נתפס כתהליך של בנייה אישית ואקטיבית של הלומד, אשר נמצא באינטראקציה עם הסביבה ועם הזולת. יש למצוא את האיזון בין הדגשת המרכיב האישי לבין התמקדות בתהליך ההדרכה והלמידה מאחרים, תוך התחשבות בשונות בין לומדים ביחס לעניין זה.

[סקירה רחבה על קונסטרוקטיביזם בחינוך ניתן למצוא בלינק](http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=9455)
<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=9455>

בעקבות התפתחות הטכנולוגיה והמולטימדיה, נוצרו סביבות למידה ממוחשבות והופכות את המחשב למצע אידיאלי לעיצוב סביבות למידה קונסטרוקטיביסטיות. (עשת והמר, 2006)

להלן דוגמאות לביטוי קונסטרוקטיביסטי בתהליך הלמידה:

- הלמידה כתהליך מתמשך.
- הלומד אקטיבי בתהליך הלימודי.
- ההפנמה של תוכן חדש מתבססת על ידע קודם.
- פרשנות אישית, דיון בין לומדים ולמידת חקר מהווים חלק משמעותי מתהליך הלמידה.
- המורה הוא מדריך ולא מעביר הידע.
- הלומד במרכז
- לימוד מבוסס בעיות

גישת התלמיד במרכז

צפי טימור במאמרו "גישות לניהול כיתה בקרב מורים מתחילים: 'מי כאן הבוס?' כותבת על גישת התלמיד במרכז ומתארת שהיסודות העיקריים של הגישה מתמקדים בהתייחסות לצרכים אישיים של הלומדים. לפי גישה זו יש להתייחס להבדלים האישיים ולהקשיב לקול התלמיד בתהליך הצבת האתגרים. על המורים לשים דגש על פיתוח יכולות חשיבה, על

יצירת יחסים בין-אישיים בין התלמידים, הבניית משמעות, חקר ופעילויות אותנטיות. כל זה יעשה על ידי יצירת סביבה לימודית מתאימה. מאפיינים נוספים של גישה זו מתבססים על הנעה פנימית יותר מאשר תגמולים חיצוניים.

[להמשך קריאה http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=4086](http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=4086)

למידה מבוססת בעיות

למידה מבוססת בעיות דוגלת בלמידה עצמית בקבוצות ובהתמודדות עם בעיות המוצגות לתלמידים. התלמידים נעזרים בחומרי עזר מגוונים במהלך הפתרון. תפקיד המורה הוא להנחות ולסייע בעבודת התלמידים ולעיתים לספק את הידע. גישה זו מאפשרת התנסות ורכישת מיומנויות של עבודה שיתופית בקבוצה ומסייעת לתלמיד להשיג את היעדים הבאים:

- יכולת למידה של נושאים חדשים
- רכישת מיומנויות פתרון בעיות
- חשיבה יצירתית וביקורתית
- פיתוח גישה הוליסטית לבעיות ומצבים
- יכולת עבודה עצמית
- יכולת לעבוד בקבוצות תוך כדי שיתוף פעולה ושיפור יכולת תקשורת

למידה מסורתית	למידה מבוססת בעיות
מורה במרכז	למידה במרכז תהליך הלמידה
רכישת ידע	שימוש בידע לפתרון בעיות
ידע מאורגן בחלקים שלמידת כולם מהווה את השלם	פירוק הידע השלם לחלקים
תפקיד מורה – מעביר ידע	תפקיד מורה – מסייע מנחה
ארגון למידה מובנה וקשיח	ארגון למידה גמיש לשינויים

[מקור הידיעה http://cse.proj.ac.il/tools/pbl.htm](http://cse.proj.ac.il/tools/pbl.htm)

ללמוד בכיתה הפוכה

מתימטיקה בכיתה הפוכה

כמו הרבה חדשנים, סלמאן קהאן לא החליט לשנות את העולם, הוא רק ניסה לעזור לאחייניתו בשיעורי האלגברה שלה. ממשדרו יצר קהאן ספריית הרצאות מקוונות בנושא המתמטיקה, המדעים ושורת נושאים אחרים. בתהליך זה קבע את אבן הפינה להפיכת הכיתה ועולם החינוך.

מקור הידיעה

http://content.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,2111975_2111942,00.html

<http://www.hebrewkhan.org/> האקדמיה של קאהן בעברית

<https://www.khanacademy.org/mission/math> האקדמיה של קאהן העולמית

<http://www.youtube.com/watch?v=5yvpYxF2mPc> עדויות מהשטח

היסטוריה בכיתה הפוכה

יאיר פארבי, מורה חדשני להיסטוריה, מומחה למיומנות מידע ומדריך אוריינות מחשב, מתעד בבלוג <http://flippedhysteria.blogspot.co.il/> את עבודתו ומציג עבודות נבחרות של תלמידיו. יאיר הבין שתלמידיו כבר שם, באינטרנט, והוא מנצל את הבמה והסמכות להביא את תלמידיו לקריאה, הבנה, כתיבה ויצירה. אחת העבודות המרגשות שהוצגה היא עבודה שתי תלמידות שהחליטו להעלות את נקודות הציון של עליית המשטר הנאצי לשלטון כפרופיל "פייסבוק" מזויף של היטלר ובו תיעוד כל שלבי עלייתו ומנקודת מבטו <http://www.classtools.net/FB/1096-6wUDRs>.

ביולוגיה בכיתה הפוכה

קארולין דורלי, מורה לביולוגיה בחט"ב התחילה לשים לב, לפני 4-5 שנים, שהתלמידים כבר אינם "איתה" במשך השיעור, הם התעניינו בהודעות בפייסבוק ובמסרונים. תלמידים שיתפו את המורה בחוויות מסרטים שראו בנושא ביולוגיה ביו-טיוב. קארולין הבינה שהתלמידים היום רוצים אינטראקציה בצורה אחרת והיא הפכה את הכיתה. כצעד ראשון, המירה את הרצאותיה לסרטים ובכך הפסיקה במתן הרצאות ובהתמודדות עם בעיות משמעת. הזמן התמקד בחוויית הלמידה ובעזרה למתקשים. מלימוד בצורת "שגר ושכח" וממחויבות לכסות את תוכנית הלימודים, לקיום שיחות עמוקות ומשמעותיות עם התלמידים. לאחר הפיכת הכיתה נותר זמן משמעותי לקיום פרויקטים משותפים ועבודה במעבדות.

<http://tinyurl.com/ptzvhq2> להמשך קריאת המאמר

אוריינות מידע וכיתה הפוכה

כחלק ממיומנויות הלמידה של המאה ה-21 אוריינות המידע ניצבת במקום גבוה. ד"ר נועה אהרוני סוקרת את תחום אוריינות המידע מתקופת הגמרא (בר אוריין), דרך פול זורקובסקי שהיה הראשון שהשתמש במונח "אוריינות מידע" בשנת 1974, בהצהירו כי אוריין מידע הינם אותם אנשים היודעים כיצד להשתמש במקורות מידע במקומות העבודה. בהמשך אהרוני מוציאה את תחום אוריינות המידע מהספרייה וכותבת כי "אוריינות מידע מתקשרת גם לתחום העסקי והינה חלק אינטגרלי מתחום ניהול הידע. חוקרים טוענים כי היכולת למצוא, להעריך ולהשתמש במידע בצורה יעילה, הינם בין האתגרים במקצועות שונים ובמיוחד במגזר העסקי."

<http://tinyurl.com/d2dr3wd> להמשך קריאת הסקירה

מאמר המתאר כיצד להיערך לשיעורי אוריינות מידע במודל של כיתה הפוכה, השיעורים נחלקים
ארבעה פעילויות עיקריות:

- חיפוש במאגרי מידע
- חיפוש בעזרת מילות מפתח
- הערכת אתרי אינטרנט
- זיהוי סוגי מקורות המידע

<http://crln.acrl.org/content/74/5/249.full.pdf> קישור למאמר:

כהמשך למאמר הנ"ל, [שיעור אוריינות מידע בכיתה הפוכה](#)

<http://crdpala.org/2013/10/07/the-flipped-classroom-in-an-information-literacy-session/>

[אוריינות מידע בכיתה המתקשבת: שיטות ודרכי פעולה.](#)

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=5342>

[מיומנויות מידע לתלמידים: הערכת מקורות מידע והפתרון של אוצרות דיגיטלית](#)

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=8000>

מקום המורה בכיתה הפוכה

הרבה מן המבקרים את מודל כיתה הפוכה, טוענים כי המורים מיותרים או חסרי משמעות. ההפך הוא הנכון, הוראה ביסודה מושתתת על אינטראקציות אנושיות, ודבר זה לא יכול להיות מוחלף על ידי טכנולוגיה. בכיתה הפוכה הדינמיקה הכיתתית משתנה ותפקיד המורים נעשה חשוב יותר. למורים תפקיד של מנחה למידה ולא תפקיד של העברת תוכן ממוקד והפצת ידע לכיתה. המורים, בכיתה הפוכה, מסוגלים לעבוד עם התלמידים בקבוצות קטנות ויש להם יותר אינטראקציה 1:1 עם התלמידים. צורה זו של הוראה, מאפשרת למורה להתאים אישית ולייחד את הלימוד לכל תלמיד, במקום שיעור אחד לכל התלמידים, כל תלמיד מקבל את מה שהוא צריך.

מקור הידיעה <http://jonbergmann.com/whyteachersmattermoreinflippedclassroom/>

סיכום

ראמזי מוסאלם, מורה לכימיה, כותב כי ההיפך על נושא כיתה הפוכה מנופח יתר על המידה. מושג זה הוא פשוט ואין צורך בכותרות מיוחדות, הוראה טובה צריכה להגביל את העברת הידע הפאסיבית בזמן השיעור ולקדם סביבות עבודה מבוססות חקירה, שיתוף פעולה בין תלמידים וחשיבה ביקורתית. הפיכת הכיתה היא רק פתרון פדגוגי מיני רבים.

<http://www.edutopia.org/blog/flipped-classroom-ramsey-musallam>

"הוראה טובה אינה יכולה לרדת לטכניקה אחת; הוראה טובה באה מהזהות והיושרה של המורה."

"Good teaching cannot be reduced to one technique; good teaching comes from the identity and integrity of the teacher."

כלי עזר למורה

<http://www.metta.io> (METTA) כלי ליצירת שיעורי וידאו

<http://www.showme.com/> כלי לעריכת חומר לימודי בעזרת מחשב טאבלט

<http://www.cyclesoflearning.com/useful-tools.html> מאגר כלי עזר לעריכת מצגות במחשב אישי או במחשבי טאבלט

<http://www.powtoon.com/> כלי לעריכת מצגות וסרטונים (הומוריסטי)

<http://www.knovio.com/> הפיכת מצגת power-point לסרטון וידאו עשיר

<http://digital-pedagogy.blogspot.co.il/search/label/Draggio> פלטפורמות לניהול קישורים

<http://www.flipteaching.com/page2/index.php> כלים ליצירת מצגות

<http://www.learntube.co.il/> שיעורי מתמטיקה מקוונים בעברית

<http://www.brainpop.co.il/> אתר בריינפופ בעברית מאות סרטים סרטונים ואנימציה בנושאים

<http://www.brainpop.com/> אתר בריינפופ באנגלית

<http://ed.ted.com/lessons> סרטונים לימודיים בנושאים מגוונים מבית TED

<http://www.youtube.com/user/TEDEducation> ערוץ TedEd

<http://www.hebrewkhan.org/> אקדמיית קאהן בעברית (לימודי מתמטיקה מדעים והנדסה)

<https://www.khanacademy.org/> אקדמיית קאהן הבינלאומית

מקורות מידע נוספים

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=9658> לומדים היסטוריה בכיתה הפוכה

"הפוך על הפוך" – מתי ואיך כדאי להשתמש ברעיון "הכיתה הפוכה"?

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=9559>

הרצאה על "כיתה הפוכה" מכנס הפיס לחינוך 2013

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=9489>

4 דברים שכדאי לקחת בחשבון לפני שאתה הופך את הכיתה שלך

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=9392>

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=7996> כיתה הפוכה – ממצאי למידה משותפת

שתי הפיכות - אחת סתמית, ואחת משמעותית

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=7968>

<http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=7961> היהפוך מורה עורו, ותלמיד חברבורותיו?

<http://flippedinstitute.org/> אתר המרכז כלים ושיטות להיפוך כיתה

השפעות כיתה הפוכה על סביבת הלמידה (דיסרטציה משנת 2007)

<http://faculty.washington.edu/rvanderp/DLData/FlippingClassDis.pdf>

דוח מחקר, משנת 2013, על כיתה הפוכה ובו נתונים על הצלחת המודל

http://flippedlearning.org/cms/lib07/VA01923112/Centricity/Domain/41/LitReview_Flipped_Learning.pdf

בלוג בנושא כיתה הפוכה: <http://flipped-learning.com/>

<http://www.universitybusiness.com/article/5-reasons-flipped-classrooms-work>

הרצאה מצולמת (53:30) המסבירה כיצד מודל כיתה הפוכה מקדם את מיומנויות הלמידה של המאה

ה-21 <http://www.youtube.com/watch?v=h1Mc0GtMWWQ>

מודל כיתה הפוכה כמעגל למידה שלם. הבלוג של ג'קי גרשטיין

<http://usergeneratededucation.wordpress.com/2011/06/13/the-flipped-classroom-model-a-full-picture/>

ביקורת על כיתה הפוכה

<http://www.schoolwires.com/cms/lib3/SW00000001/Centricity/Domain/36/flipped-learning-a-response-to-five-common-criticisms.pdf>